

Landschappelijk inpassingsplan

Zonneweide Akkerweg 3-3A – Zelhem

Colofon

Inpassingsplan Akkerweg 3-3A te Zelhem

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel
Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

BTW-ID: NL001388212B56
E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Opdrachtgever: Initiatiefnemer

Projectnummer en versie: 3180 versie 1.0	Status: definitief
Locatie plangebied Akkerweg 3-3A te Zelhem	Rapportdatum: 3-8-2021
Auteur: Ing. P. Leemreide	

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	3
Hoofdstuk 2	Het plangebied	3
2.1	Ligging van het plangebied.....	3
2.2	Beschrijving van het plangebied.....	3
2.3	Landschap.....	5
Hoofdstuk 3	Het plan	6
Hoofdstuk 4	Landschappelijke inpassing	7
4.1	Voorstel	7
4.2	Toelichting	7
Hoofdstuk 5	Beheer en inrichting.....	10
5.1	Algemeen	10
5.2	Inrichting	10
5.3	Beheer	10

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

Er zijn concrete plannen voor herontwikkeling van een agrarisch erf aan de Akkerweg 3-3A te Zelhem. Het voornemen is de agrarische bedrijvigheid te staken, agrarische opstallen en verharding te verwijderen, en het erf en het omliggende perceel te benutten voor het opwekken van energie door middel van het plaatsen van zonnecollectoren.

Natuurbank Overijssel is gevraagd een voorstel voor landschappelijke inpassing van de zonneweide op te stellen. In voorliggend rapport wordt dit voorstel gepresenteerd. Na een inleidend hoofdstuk over de ligging van het plangebied, het landschapstype en de kenmerkende type beplanting, wordt een voorstel gepresenteerd voor inpassing. Dit voorstel wordt tenslotte uitgewerkt in concrete adviezen voor beheer en inrichting.

HOOFDSTUK 2 HET PLANGEBIED

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gesitueerd aan de Akkerweg 3-3A te Zelhem. Het ligt in het buitengebied, 1,8 kilometer ten westen van de woonkern Zelhem. Het ligt in het buitengebied en wordt omgeven door landelijk gebied. op onderstaande topografische kaart, wordt de ligging van het plangebied weergegeven.

Ligging van het plangebied op de topografische kaart (bron kaart: kadaster.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een agrarisch erf en agrarische cultuurgrond. Op het erf is een varkenshouderij gevestigd en het bestaat uit bebouwing, tuin en erfverharding. Ten westen van het erf ligt een perceel agrarische cultuurgrond, in gebruik als grasland met een soortenarme vegetatie van raaigras. Langs de noordrand van het plangebied staan kavelgrensbeplanting in de vorm van elzen, meidoorn en essen.

Begrenzing van het plangebied.

Op onderstaande foto's wordt een impressie van het plangebied gegeven (datum opname: 5-2-2021).

Impressie van het plangebied.

2.3 Landschap

Zoals zichtbaar op de topografische kaart, behoort het landschap waarin het plangebied ligt tot het kampenlandschap. Als gevolg van grootschalige ruilverkaveling begin 20^e eeuw en herinrichting in de 21 eeuw, is het oorspronkelijke kampenlandschap veranderd. Het plangebied ligt op de overgang van het kampenlandschap naar een groot en uitgestrekt broek- en goorontginningslandschap tussen Wittebrink en Doetinchem. Op onderstaande uitsnede van de historische topografische kaart, wordt de ligging van het plangebied aangeduid.

Uitsnede van de historische topografische kaart anno 1900. De ligging van het plangebied wordt met de gele cirkel aangeduid.

Het kampenlandschap, zoals zichtbaar op de historische topografische kaart, bestaat uit een kleinschalig, afwisselend landschap met akkers (kampen) op hogere zandruggen en (natte)hooilanden op vochtigere plekken. Het wordt gekenmerkt door een grillig wegenpatroon, ongelijke kavels en boerderijen verspreid in het landschap. Veel boerderijen in het oorspronkelijke kampenlandschap lagen aan een erftoegangspad. Doorgaande wegen ontbraken. Veelal stond opgaande beplanting op natte of vochtige plekken en deze beplanting bestond uit elzen, essen en wilgen. Veel essen werden omzoomd door struweelhagen om vee van de kampen te weren. De boerderijen kenden een traditionele erfopbouw met de siertuin en bongerd aan de voorzijde. De siertuin en bongerd werd vaak omzoomd door een scheerhaag. De achterzijde van het erf was functioneel; daar troffen we doorgaans geriefhout aan in de vorm van een erfbosje en enkele knotbomen.

Karakteristieke beplantingsvormen van het kampenlandschap van de Achterhoek bestaan uit solitaire loofbomen, knotbomen, struweelhagen, erfosjes, hakhoutsingels, hakhoutwallen en laanbomen. Met name struweelhagen zijn nagenoeg verdwenen uit het huidige agrarische cultuurlandschap.

HOOFSTUK 3 HET PLAN

Het voornemen is een zonneweide te ontwikkelen in het plangebied. Deze zonneweide is gesitueerd op een deel van het huidige erf en het aansluitende agrarische perceel. Op de afbeelding hieronder wordt een impressie gegeven van het wenselijke eindbeeld. De precieze invulling van de zonneweide is nog niet bekend.

Impressie van het wenselijke eindbeeld.

Impressie van de wenselijke inrichting van het plangebied.

4.1 Voorstel

Op onderstaande afbeelding wordt een voorstel voor landschappelijke inpassing weergegeven.

Voorstel voor landschappelijke inpassing.

Struweelhaag in plaats van houtsingel

In dit plan wordt gekozen voor een dichte afscherming rondom het zonnepark aan de west- en zuidzijde, die niet zo hoog wordt als boomvormers. Hoog opgroeiende bomen veroorzaken door de schaduwwerking, voor een verminderde opbrengst van de zonnepanelen. Een struweelhaag neemt, net als een brede houtsingel, zicht weg op de panelen.

4.2 Toelichting

De landschappelijke inpassing bestaat uit verschillende onderdelen. We onderscheiden:

- Hakhoutsingel met overstaanders;
- Scheerhaag;
- Gemengde struweelhaag met enkele boomvormers;
- Solitaire loofbomen;
- Zoomvegetatie;
- Grasland;

De hakhoutsingel aan de noordzijde vormt een voortzetting en verdere verdichting van houtige beplanting die reeds aanwezig is langs de noordrand van het plangebied. De open plekken worden opgevuld en er wordt

een extra rij beplanting voor gezet. Deze singel vormt een dichte groene omzoming. Op onderstaande afbeelding wordt een voorbeeld gegeven van een dergelijke singel.

Voorbeeld van een gemengde hakhoutsingel. Afwisseling van boom- en struikvormers en enkele struweelsoorten.

Langs de west- en zuidrand van de zonneweide wordt een gemengde struweelhaag aangelegd. De haag bestaat uit een dubbele rij beplanting. Deze wordt aan de binnenzijde geknipt/geschoren. De buitenzijde van de haag mag op natuurlijke wijze uitgroeien. In de haag staan enkele boomvormers die behouden blijven in het hakhoutbeheer. Op onderstaande afbeelding wordt een voorbeeld gegeven van een dergelijke scheerhaag

Voorbeeld van een gemengde struweelhaag.

Voorbeeld van een struweelhaag (enkele rij); recent geschoren aan de voorzijde en in de afgelopen winter op 1,5 meter hoogte afgelegd.

Onder de zonnepanelen blijft het huidige grasland behouden, maar langs de randen van het perceel wordt een zoomvegetatie ontwikkeld. Deze vormt de overgang van het lage grasland rondom en onder de panelen, via de zoomvegetatie naar de struweel, scheerhaag of houtsingel. Op onderstaande afbeelding wordt het principe van de geleidelijke overgang van kort gras naar opgaande beplanting weergegeven.

Schematische weergave van de opbouw via grasland naar bos.

Een zoomvegetatie wordt extensief beheerd en zal zich ontwikkelen tot een bloem- en faunarijke rand.

Op onderstaande afbeelding wordt een voorbeeld gegeven van een dergelijke struweelhaag.

Langs de oprit naar de woning en langs de Akkerweg, worden in totaal negen solitaire loofbomen geplant. Dit zijn inheemse loofbomen, haagbeuken en linden.

HOOFDSTUK 5 BEHEER EN INRICHTING

5.1 Algemeen

Het type beplanting, de soort, de aanleg en het vervolgbeheer zijn van belang om tot het wenselijke eindbeeld te komen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de te gebruiken soorten bomen en struiken, de wijze van aanleg en het vervolgbeheer.

5.2 Inrichting

Hakhoutsingel met overstaanders

De hakhoutsingel met overstaanders bestaat uit een gemengde aanplant van boom- en struikvormers, met enkele besdragende struweelvormers langs de zuidzijde. De singel bestaat uit een dubbele rij beplanting met een tussenliggende afstand van 1 meter. De beplanting bestaat uit een gemengde aanplant van ruwe berk, els, boswilg, lijsterbes, es, iep, meidoorn, sleedoorn, hondsroos, Gelderse roos, rode kornoelje en liguster. Er wordt gebruik gemaakt van driejarig bosplantsoen (maat 80-120 cm) en deze wordt om de meter geplant. Boomvormers bestaan uit 75% van de aanplant, 25% bestaat uit struweelsoorten. Deze worden langs de zuidzijde van de singel geplant.

Scheerhaag;

De (meidoorn) scheerhaag bestaat uit driejarig bosplantsoen. Er wordt een keuze gemaakt uit éénstijlige meidoorn, beuk, haagbeuk, of veldesdoorn. De heg bestaat uit een enkele rij plantsoen van 3 stuks per meter haag. Er wordt gebruik gemaakt van driejarig plantsoen (maat 80-120 cm), bij voorkeur inheems plantgoed.

Gemengde struweelhaag;

Langs de west- en zuidrand wordt een dubbele rij gemengde struweelbeplanting aangelegd, met enkele boomvormers. De haag bestaat uit een gelijk gemengde haag van meidoorn, veldesdoorn, sleedoorn, hondsroos, Gelderse roos, rode kornoelje en liguster. Verdeeld in de haag worden enkele zomereiken, ruwe iepen en linden geplant. Er wordt gebruik gemaakt van driejarig bosplantsoen (maat 80-120 cm) en bestaat uit twee stuks plantsoen per meter haag. De rijen worden 0,5 meter uit elkaar geplant. Er worden 15 boomvormers aangeplant.

Solitaire bomen

Er worden solitaire loofbomen geplant met een minimale stamomtrek van 14-16 cm op 1,5 hoogte. De bomen worden voorzien van twee boompalen met boomband.

Zoomvegetatie;

De zoomvegetatie zal zich op natuurlijk wijze ontwikkelen vanuit de huidige grazige vegetatie.

5.3 Beheer

Hakhoutsingel en struweelhaag

Beide elementen worden beheerd als hakhout met overstaanders. Dat wil zeggen dat de beplanting iedere 8-12 (struweel) of 10-15 jaar (hakhoutsingel) wordt afgezet. De beplanting wordt 20-30 cm boven de grond afgezet, waarna deze weer zal uitlopen. Tak- en tophout mag in een ril in het element gelegd worden, of mag

afgevoerd wordt. Geadviseerd wordt 2 takkenbossen aan te leggen als biotoop voor amfibieën en kleine zoogdieren. Indien het mechanisch versnipperd wordt, moeten de snippers verspreid worden (niet in bulten in het element storten als mierenhopen!). De elementen worden bij voorkeur gefaseerd afgezet, in twee delen, met een tussenliggend jaar. Zo ontstaat maximale variatie.

De in de haag aangeplante boomvormers, blijven bij het cyclisch hakhoutbeheer behouden en kunnen zo uitgroeien tot solitaire bomen.

Een bijzondere vorm van beheer is het aanleggen van een vlechtheg of afleggen van uitlopers. Hierdoor ontstaat een zeer dichte haag (zie foto's onder).

Foto link; afgelegde struweelhaag. Foto rechts: vlechtheg.

Scheerhaag

De scheerhaag wordt jaarlijks één of twee maal geknipt of geschoren om de haag in de wenselijke hoogte en breedte te houden.

Zoomvegetatie

Het doel van de zoomvegetatie is het bieden van nectarplanten en vegetatie voor insecten om te overwinteren, in een verder kaap en open landschap. De zoomvegetatie wordt daarom voor 1/3 deel gemaaid in september. Het gemaaide deel wisselt jaarlijks, zodat de volledige zoomvegetatie iedere 3 jaar wordt gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd.

Solitaire bomen

Geen beheer. Opkronen van bomen als schade of hinder ontstaat door laaghangende takken.

Erfinpassingsplan

- ① Woonerf (buiten plangebied)
- ② Zonneveld
- ③ Hakhoutsingel met overstaanders, verbreed en aangevuld
- ④ Gemengde struweelhaag, dubbele rij beplanting met enkele boomvormers
- ⑤ Zoomvegetatie
- ⑥ Grasland
- ⑦ Solitaire bomen (4 st.) (haagbeuk), nieuw
- ⑧ Solitaire bomen (5 st.) (linde), nieuw
- ⑨ Bestaande beplanting
- ⑩ Scheerhaag, nieuw

auteur: P.Leemreise

versie 1.0

datum: 3-8-2021

status: definitief

ligging plangebied: Akkerweg 3 Zekhem

NATUURBANK
OVERUSSEL